

SPIS TREŚCI

Słowo Rzecznika Praw Dziecka	9
Wstęp	11
Rozdział I	
Władza rodzicielska w warunkach wewnątrz krajowego jej wykonywania	14
1. Charakterystyka władzy rodzicielskiej na podstawie obowiązujących przepisów krajowych – zagadnienia wybrane	14
1.1. Pojęcie władzy rodzicielskiej	14
1.2. Podmioty władzy rodzicielskiej	18
2. Wykonywanie władzy rodzicielskiej	19
2.1. Dobro dziecka jako generalna dyrektywa przy wykonywaniu władzy rodzicielskiej	19
2.2. Samodzielne sprawowanie władzy rodzicielskiej przez obojga rodziców	22
2.3. Środki ingerencji sądu opiekuńczego w sferę władzy rodzicielskiej	23
2.3.1. Środki stosowane, gdy rodzice napotykają na przeszkody w wykonywaniu władzy rodzicielskiej, ze względu na ograniczenia o charakterze prawnym lub faktycznym (art. 97 § 2 k.r.o., art. 99 k.r.o., art. 101 § 3 k.r.o.)	24
2.3.2. Środki ingerujące w sferę władzy rodzicielskiej, lecz nie pozbawiające rodziców tejże władzy (art. 58 § 1 k.r.o., art. 107 k.r.o., art. 109 k.r.o.)	25
2.3.3. Środki pozbawiające rodziców władzy rodzicielskiej (art. 111 k.r.o.) lub służące jej zawieszeniu (art. 110 k.r.o.)	31
2.3.4. Formy pomocy rodzicom (art. 100 k.r.o.)	33
2.4. Miejsce zamieszkania i miejsce pobytu dziecka	34
2.5. Zagadnienia proceduralne	35
2.5.1. Postępowanie nieprocesowe w sprawach z zakresu stosunków między rodzicami a dziećmi (art. 568-584 k.p.c.)	36
2.5.2. Postępowanie nieprocesowe w sprawach o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką (art. 598 ¹ -598 ¹⁴ k.p.c.)	37

Rozdział II

Władza rodzicielska w warunkach istnienia elementu zagranicznego 40

1. Charakterystyka ogólna stosunków prawnych z elementem obcym (zagranicznym)	40
1.1. Prawo prywatne międzynarodowe w znaczeniu wąskim i szerokim; funkcje norm kolizyjnych prawa prywatnego międzynarodowego	40
1.2. Miejsce zwykłego pobytu dziecka	43
2. Międzynarodowa współpraca sądowa w sprawach cywilnych.....	45
3. Źródła prawa prywatnego międzynarodowego dotyczącego wykonywania władzy rodzicielskiej.....	48
3.1. Prawo wewnętrzne	48
3.2. Umowy międzynarodowe	49
3.2.1. Stosunek umów międzynarodowych do prawa krajowego	49
3.2.2. Konwencja o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci z dnia 19.10.1996 r.	51
3.2.2.1. Uwagi ogólne	51
3.2.2.2. Stosunek konwencji haskiej z 1996 r. do umów międzynarodowych bilateralnych	54
3.2.2.3. Jurysdykcja	55
3.2.2.4. Prawo właściwe.....	56
3.2.3. Konwencja haska dotycząca cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę z dnia 25.10.1980 r.	59
3.2.4. Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20.11.1989 r.	59
3.3. Prawo Unii Europejskiej	61
3.3.1. Stosunek prawa Unii Europejskiej do prawa krajowego.	61
3.3.2. Rozporządzenie Rady 2201/2003/WE z dnia 27.11.2003 r. o jurysdykcji oraz uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej.	62
3.3.2.1. Uwagi ogólne	62
3.3.2.2. Stosunek rozporządzenia nr 2201/2003/WE do umów międzynarodowych bilateralnych	64
3.3.2.3. Jurysdykcja	65
3.3.2.4. Prawo właściwe.....	68
3.3.2.5. Orzecznictwo.....	69

Rozdział III

Międzynarodowe postępowanie cywilne	72
1. Uwagi wstępne	72
2. Jurysdykcja krajowa	74
2.1. Stosunek przepisów Kodeksu postępowania cywilnego do konwencji międzynarodowych i prawa wspólnotowego	76
2.2. Jurysdykcja krajowa w postępowaniu nieprocesowym w sprawach ze stosunków między rodzicami a dziećmi według postanowień k.p.c.	78
3. Uznanie orzeczeń sądów państw obcych	80
3.1. Na podstawie rozporządzenia nr 2201/2003	80
3.2. Na podstawie konwencji haskiej z 1996 r.	82
3.3. Na podstawie umów dwustronnych	82
3.4. Na podstawie Kodeksu postępowania cywilnego	83
4. Wykonywanie orzeczeń sądów państw obcych	85
4.1. Na podstawie rozporządzenia nr 2201/2003	86
4.2. Na podstawie konwencji haskiej z 1996 r.	89
4.3. Na podstawie umów dwustronnych	89
4.4. Na podstawie Kodeksu postępowania cywilnego	89

Rozdział IV

Kontakty rodziców z dzieckiem w warunkach wewnątrz krajowego ich wykonywania oraz w warunkach istnienia elementu zagranicznego	92
1. Władza rodzicielska a kontakty z dzieckiem	92
2. Ogólna charakterystyka prawa do kontaktów z dzieckiem	94
2.1. Pojęcie i formy prawa do kontaktów z dzieckiem	94
2.2. Zasady regulowania kontaktów z dzieckiem	97
2.3. Krąg podmiotów uprawnionych i zobowiązanych do utrzymywania kontaktów	98
3. Kształtowanie treści prawa do kontaktów	100
3.1. Umowny sposób	100
3.2. Sądowy sposób	101
3.3. Sądowa ingerencja	103
4. Przymusowa realizacja prawa do kontaktów	104
5. Zagadnienia proceduralne	106
5.1. Postępowanie cywilne nieprocesowe w sprawach o kontakty z dzieckiem (art. 568-584 k.p.c.)	106
5.2. Postępowanie cywilne nieprocesowe w sprawach dotyczących wykonywania kontaktów z dzieckiem (art. 598 ¹⁵ -598 ²¹ k.p.c.)	108

6. Europejska konwencja w sprawie kontaktów z dziećmi z dnia 15.05.2003 r.	110
6.1. Informacje wstępne	110
6.2. Geneza i cele Konwencji w sprawie kontaktów z dziećmi z 15.05.2003 r.	111
6.3. Ogólne zasady znajdujące zastosowanie do orzeczeń dotyczących kontaktów	113
6.4. Środki dla wspierania i poprawy kontaktów transgranicznych.	115
6.5. Kontakty między rodzicami a dziećmi w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.	115
Rozdział V	
Uprowadzenie dziecka za granicę	119
1. Konwencja dotycząca cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę z dnia 25.10.1980 r.	119
1.1. Geneza i cele	119
1.2. Zakres zastosowania	123
1.3. Prawo do opieki nad dzieckiem.	124
1.3.1. Według konwencji.	124
1.3.2. W prawie polskim	126
1.3.3. Sprawy o powrót dziecka	129
1.4. Bezprawne uprowadzenie i bezprawne zatrzymanie dziecka	135
1.5. Prawo do odwiedzin	136
1.5.1. Według konwencji.	136
1.5.2. W prawie polskim	137
1.6. Relacje między Konwencją dotyczącą cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę z dnia 25.10.1980 r. a Konwencją haską o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej i środków ochrony dzieci z dnia 19.10.1996 r.	137
1.7. Relacje między Konwencją dotyczącą cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę z dnia 25.10.1980 r. a rozporządzeniem Rady nr 2201/2003/WE z dnia 27.11.2003 r. o jurysdykcji oraz uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej	138
2. Uprowadzenie dziecka w świetle orzecznictwa	140
Zakończenie	142
Bibliografia	144
Wykaz skrótów	151